

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Chesapeake Bay Retriever

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 01.04.2019

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling	4
Overordnet mål for rasen.....	5
Rasens populasjon	5
Populasjonsstørrelse	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	6
Effektiv populasjonsstørrelse	7
Innavlsgrad.....	7
Bruk av avlsdyr.....	8
Innhenting av avlsmateriale fra andre land	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	9
Prioritering og strategi for å nå målene	9
Helse	9
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen	9
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	9
Forekomst av reproduksjonsproblemer	10
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	10
Prioritering og strategi for å nå målene	11
Mentalitet og bruksegenskaper	11
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	11
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	12
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	13
Prioritering og strategi for å nå målene	13
Atferd	13
Atferdsproblemer.....	13
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	13
Prioritering og strategi for å nå målene	13
Eksteriør	14
Eksteriørbedømmelser	14
Overdrevne eksteriørtrekk	14
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	14
Prioritering og strategi for å nå målene	15
Oppsummering	15
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	15
Plan for videre arbeid i klubben	15

Vedlegg **Feil! Bokmerke er ikke definert.**
Kildehenvisninger 15

Innledning

Alle norske raseklubber fikk i 2013 i oppgave av NKK å utarbeide en langsiktig rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for sin rase. Hensikten er å definere og tydeliggjøre målene raseklubben har for rasen og beskrive dette i et RAS-dokument. Dokumentet skal så fungere som et verktøy for å sikre sunn hundeavl også i fremtiden. Norsk Retrieverklubb har delegert arbeidet med å utarbeide RAS til de forskjellige raserådene. Dette dokumentet er første utgave av RAS for Chesapeake Bay Retriever i Norge og vil bli revidert hvert femte år. Målsetningen er å kartlegge avlsarbeidet og samtidig bidra til fremtidig avlsplanlegging slik at man bevare funksjonelt friske hunder med rasetyrisk konstruksjon og mentalitet, som kan leve et langt og lykkelig liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Rasen er amerikansk, og navnet har den fått fra bukten Chesapeake Bay i Nord-Amerika. I 1807 forliste en brigg ved kysten av Chesapeake Bay. Om bord var det blant annet to newfoundlandsvalper, en hannhund og en tise, som fikk navnet "Sailor" og "Canton". Valpene havnet på hver sin side av Chesapeake Bay og ble paret med lokale apportører som var vannspanielkrysninger og coonhounds. Så vidt man vet ble de aldri paret med hverandre. Men begge viste seg å være glimrende apportører, en egenskap som ble høyt verdsatt blant fangstmenn. De var robuste med kraftig pels. Krysningene som skjedde resulterte at det utviklet seg en type relativt homogene hunder som var særdeles robuste, samtidig som apporteringsslysten ble bevart. Hundene var kraftige med en tykk, bølgete pels. De oppnådde høy anseelse som vannapportører, samtidig som de hadde god markeringsevne og hukommelse. I tillegg passet de på hus og hjem.

I 1825 beskriver Dr. O. D. Foulks rasens mentalitet slik; Vennlighet, reservasjon, hengivenhet, mot, utholdenhet og vaktinstinkt. Foulks skrev: "[...] kind and gentle, a child can handle him, his heart knows no fear; he will stand to the death in defence of his master's person or property; on the bleakest shore, the coldest night, if a coat or a gun or other property is accidentally left, he will faithfully guard it." (Baldwin, 1997 s.3). Denne beskrivelsen er fortsatt gjeldende.

Spesielt for chesapeaken som apportør var også at en arbeidet for å få fram en relativt selvstendig hund. Det ble forventet at hunden skulle løse sine arbeidsoppgaver på egenhånd. Dette er en rase som ble utviklet under tøffe forhold og intelligens, initiativ og arbeidsvilje var derfor høyt verdsatte egenskaper. Disse egenskapene finnes i høyeste grad fortsatt hos dagens Chesapeake. Dette gjør at rasen skiller seg fra de andre retrieverrasene både mentalt og i sin arbeidsmåte.

Først i januar 1887 ble den første rasestandarden utarbeidet, og ikke før 1918 ble den godkjent som offisiell rase.

Globalt sett er chesapeaken en liten rase med liten geografisk spredning. Det er i Canada og USA en finner et akseptabelt antall individer.

Den første chesapeaken kom til Norge like før jul i 1973, import fra Danmark. Denne tispene fikk det første kullet født i Norge. I 1974 var det mange importører til Norge. Det har vært et nødvendig og fruktbart samarbeid om rasen i Skandinavia i og med at stammen er liten. Chesapeaken har ikke nådd den samme popularitet som flere av de øvrige retrieverrasene, men har til gjengjeld sine trofaste tilhengere.

Chesapeaken er en ung rase, som preges av store individuelle forskjeller både eksteriør- og temperamentsmessig. Det finnes alle avskygninger, noen er meget reserverte, andre er åpne og vennlige. Samtidig er det en hund med sterk vilje og den kan ha stor eiendomstrang. Den har stor arbeidslyst og er utholdende. De myke hundene er i flertall, slik at chesapeaken som rase ikke kan karakteriseres som en hard og tøff hund. Men sterk vilje har den, og eiendomstrangen kan være velutviklet.

LITTERATUR:

NRK nettside

"Retrieverhåndboken"3. utgave. 2003 LAILA DYSJELAND

"Chesapeake Bay Retriever. Oppgave som del av dommerelevarbeid Januar 2002, Britt Elise Hjortnes Wold

Dommerkompendium utarbeidet av Margunn Tvedten, Ragne Åstorp og Britt Eli Hjortnes Wold i 1995.

Overordnet mål for rasen

Det er ønskelig at rasen både på kort og lang sikt beholder sin dual purpose-kvalitet og at man bevarer og helst utvider det genetiske mangfoldet. Dette uten at dette går ut over funksjonalitet, det være seg gemytt, helse, bruksegenskaper eller eksteriør. I dette inngår å kunne «tolerere» at det dukker opp varianter innen disse områdene selv om ikke dette nødvendigvis stemmer med rasestandard selv om denne er nettopp – en standard.

At man bevarer chesapeaken i henhold til rasestandarden må likevel ikke føre til så stramme retningslinjer for avlsarbeidet at man begrenser potensielle avlsdyr i for stor grad. En bør ikke etterstrebe eller ha strengere krav enn at en kan inkludere halvparten av individene som er i fruktbar alder. Det skal opprettholdes et kontinuerlig fokus på fysisk og mental helse. Kartlegging av eksisterende og nye helseutfordringer i rasen gjøres i den grad vi kan ut i \$fra innrapporteringer til NKK og frivillig rapportering fra eiere og oppdrettere.

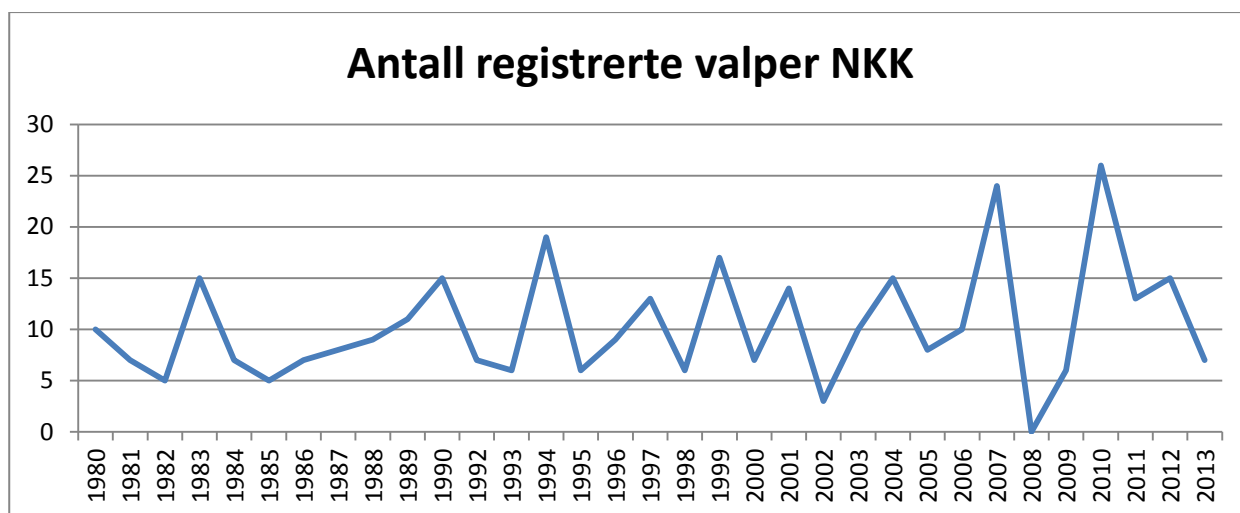
Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Rasen har aldri vært tallmessig stor, og den er fortsatt en svært liten rase i Norge. De siste 10 årene er det registrert 137 hunder norskfødte valper. 47 av de registrerte valpene er eksportert. Det er i samme periode importer 25 individer. Vi vet at ca. 95 av de norskfødte og importerte hundene lever. Dette er et lavt tall som skaper utfordringer for avlsvirksomheten.

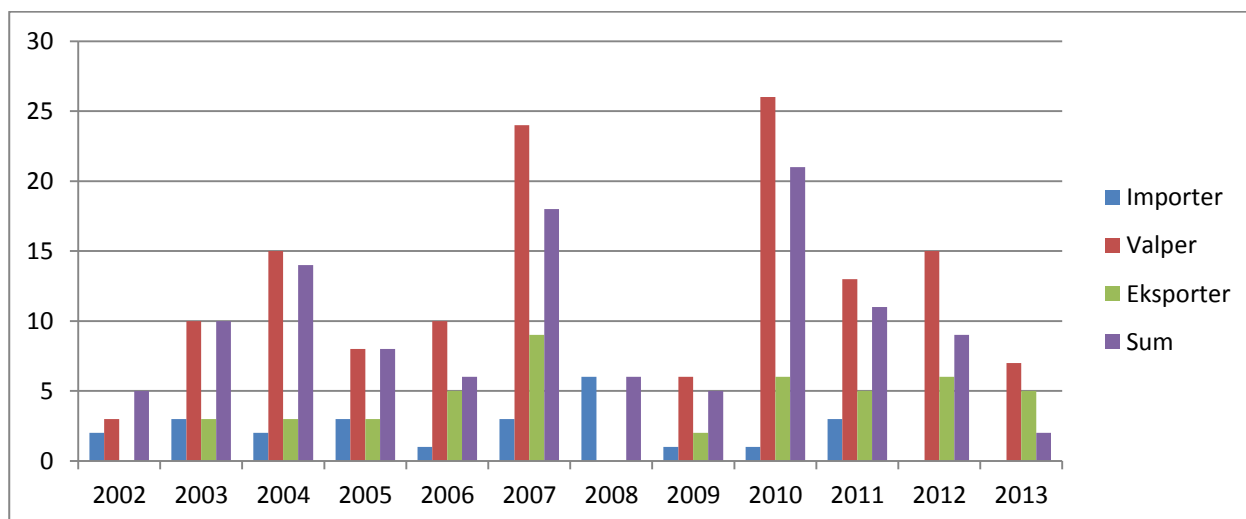
Utvexlingen av hunder mellom de skandinaviske og de europeiske landene er forholdsvis høy. Hunder eksporteres ut av Norge, og en del importeres. Det er en ikke ubetydelig import fra spesielt Danmark. Eiere flytter også på seg, og hundene blir med ut av landet, og hjem igjen.

Figur 1 viser antall registrerte valper født i Norge i perioden 2002 – 2013. Tallene fra DogWeb - statistikk stemmer ikke med databasen og er derfor justert i dette dokumentet.

Figur 1: Antall registrerte valper i NKK 1980 – 2013

Figur 2 gir en oversikt over antall norskfødte valper, antall importerte og eksporterte hunder i perioden 2002 – 2013. Norske valper eksporteres til Sverige, Danmark, Finland, Hellas, Polen og importerte hunder kommer fra Danmark, Sverige, England, Spania, Østerrike.

Figur 2: Antall importerte, antall registrerte valper og antall eksporter fra 2002 - 2013

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Tabell 1 viser i tillegg til antall registrerte valper, antall kull og gjennomsnittlig kullstørrelse, forholdet mellom antall registrerte valper, importerte og eksporterte hunder. Tabellen gir således en oversikt over netto antall hunder i Norge.

Tabell 1: Registrerte importerte, valper, kull og gjennomsnittlig kullstørrelse

Årstall	Registrerte importerte	Registrerte valper	Eksporter	Netto antall hunder	Antall kull	Gjennomsnitt kullstørrelse
2002	2	3	0	5	1	3
2003	3	10	3	10	2	5
2004	2	15	3	14	3	5
2005	3	8	3	8	1	8
2006	1	10	5	6	2	5

RAS for Chesapeake Bay retriever

2007	3	24	9	18	4	6
2008	6	0	0	6	0	0
2009	1	6	2	5	1	6
2010	1	26	6	21	3	8,7
2011	3	13	5	11	2	6,5
2012	0	15	6	9	2	7,5
2013	0	7	5	2	1	7
SUM	25	137	47	115	22	6,2

Effektiv populasjonsstørrelse

Effektiv populasjonsstørrelse beregnes ut fra antall tisper og hanner brukt i avl per generasjon, hvor en generasjon er definert som 5 år. En bærekraftig hundepopulasjon bør ha N_e over 100. Tabellen viser at den effektive populasjonsstørrelsen er for lav til å være bærekraftig i seg selv og man er avhengig av import for å beholde en bærekraftig norsk populasjon. Det er en uttalt importvirksomhet og import er et viktig tilskudd til populasjonen, da egen avl på langt nær dekker etterspørsel og for å unngå økt innavlsgrad. Likevel er det slik at bevisstgjøring på å bruke, og dermed bevare gener som befinner seg i landet er viktig. Både informasjons- og genutveksling er viktig, bevisstgjøring på nye og eksisterende helsespørsmål likeså. Internasjonalt samarbeid er viktig.

Tabellen under viser antall hunder registrert i henholdsvis 2001 – 2005 og 2006 - 2010 som er benyttet i avl.

Tabell 2: Effektiv populasjon

Registreringsår for foreldre	Hanner	Hunner	Effektiv populasjonsstørrelse
2001 - 2005	3	5	7,5
2006 - 2010	4	4	8

Effektiv populasjonsstørrelse beregnes så på grunnlag av følgende formel hvor N_m = antall hanner og N_f = antall tisper.

$$N_e = \frac{4xNmxF}{Nm + Nf}$$

Innavlsgrad

Den gjennomsnittlige innavlsgraden i perioden 2002 – 2013 på norskfødte valper og importerte hunder er på 0,738 %, jf. tabell 3 under. Det er et tegn på at den effektive populasjonsstørrelsen har vært stor nok. Dette viser at det er en høy bevissthet om dette hos oppdrettere og chesapeakeeiere som importerer. I hovedsak er innavlsgraden på 0 %, men en importert hund, som ikke har avkom, har en innavlsgrad på 7,812 %. Den høyeste registrerte innavlsgraden for et norsk kull i perioden er på 6,25 %.

Tabell 3: Gjennomsnittlig innavlsgrad

Årstall	Gjennomsnittlig innavlsgrad valper & importer
2002	0,0327
2003	0

2004	1,68
2005	0,391
2006	0
2007	0,326
2008	2,051
2009	0,098
2010	0,049
2011	1,721
2012	2,515
2013	0
Snittsum	0,738

Bruk av avlsdyr

En hannhund bør ikke bli far til mer en 5 % av valpene over en 5-års-periode. Dersom dette inntreffer, kalles det matadoravl. Konsekvensen av matadoravl kan være at mange hunder i neste generasjon er i slekt med hverandre, noe som igjen kan føre til innavl. Den effektive populasjonsstørrelsen bør ikke være for lav. Det er viktig at det er nok ubeslektede individer som brukes i avl. Dette er en stor utfordring for rasen ikke bare her i landet. At man har stor trafikk over landegrensene hva gjelder avlsmateriale blir derfor fortsatt viktig også i årene fremover. Det er viktig å huske på og ikke overdramatisere begrepet matadoravl i en såpass liten populasjon som den norske.

Tabell 4: Anbefaling antall valper i følge NKK

Registreringsår	Antall registrerte valper	5% av antall registrerte hunder
1999 - 2003	51	2,55
2004 - 2008	57	2,85
2009 - 2013	67	3,35

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Som tabell 1 viser, er det 25 av chesapeakene de siste 10 årene importert. Dette utgjør 15,5 % av den totale andelen chesapeaker i Norge. Av disse er 4 benyttet i avl i Norge.

Tabell 5: Oversikt over hvilke land de importerte hundene kommer fra

Land	Antall
Storbritannia	4
Danmark	13
Sverige	6
Østerrike	1
Spania	1

Det har vært og er utveksling av avlsmateriale i såpass stor grad at man nesten kan kalle det en nordisk populasjon. Det er kontakt mellom de nordiske raserådene, og internasjonalt samarbeid eksisterer. Det har gjerne vært slik at importert har vært mer populære å bruke enn selvproduserte avlsdyr, men i Norge er ikke dette tilfellet. Det er god blanding av bruk av importert og innfødte!

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Rasen er fåtallig i Norge og det er et mål å bevare og helst øke den norske populasjonen. I løpet av den siste tiårsperioden er eksport større enn import. Dette er en trend det er ønskelig å snu. Et mål er å rekruttere nye eiere/hundeførere. Både på kort og lang sikt er det viktig å unngå gjentakelse av kombinasjoner, og lage så mange og gjerne så ulike som mulig. Det har vist seg lettere å få eiere til å la sin hannhund gå i avl enn å få tisper til å la sine tisper få valper.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det vil bli vektlagt å opprettholde et åpent og inkluderende miljø for chesapeakeeiere og -oppdrettere ved å tilby chesapeaketreff med varierte retrieverrelaterte aktiviteter. Det er viktig å stimulere til at flere ønsker å ha kull på sine tisper, men det er minst like viktig å informere om hvilke ansvar det er å ha valpekull. I dette sier det seg selv at minst årlige rasearrangement må til for å stimulere til og vedlikeholde kontakt raseentusiaster imellom. Informasjon via nettsider og tidsskrift er viktig, til produksjon av informasjon trengs det ressurspersoner med tid og interesse for dette arbeidet.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

De fleste chesapeake i Norge har fysisk god helse og mange blir svært gamle noe som er til stor glede for deres eiere, oppdretter og raseklubben. Den enkle helseundersøkelsen utført i desember 2013 og januar 2014, bekrefter inntrykket, jf. helseundersøkelsen 2013/2014.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Det ble utført en helseundersøkelse på rasen i USA i 2004. Man fikk inn 3 500 besvarelser. Hofteleddsdysplasi var den hyppigst rapporterte lidelsen og utgjorde 8,5 % av de ulike diagnosene. HD prosent er i faglitteratur angitt til å være 25 % i USA, og er sagt å ha stor betydning for individet hvilket skulle bety at hunder med lidelsen skulle ha smertefulle haltheter. Det er ikke observert samme problematikken i Norge. I Norge har vi i alle år hatt en svært lav HD prosent, for det meste godt under 10 %, og de få individene med C og D hofter har ikke hatt plager av sin diagnose, heller ikke i høy alder ifølge eierne. De siste årene har antallet HD tilfeller økt noe. Totalt er det utført 158 røntgenundersøkelser der 7 har enten C eller D (12/5), de fleste uten sekundærforandringer (forkalkninger). Ingen har fått diagnose E i denne perioden, og så vidt vites er det kun en i norsk historie som hadde E. I Norge er det i samme periode utført 95 AA-undersøkelser, hvorav tre hunder har fått mild grad C. En av disse hadde albueleddskade som valp og etter hvert betydelige symptomer på smerter og halthet.

Det har vært enkelttilfeller av epilepsi og ulike kreftformer. Det er svært lite våteksem og andre hudproblemer som ellers ofte rapporteres hos andre retrieverraser. Det har vært enkelte tilfeller av korsbåndskader, men dette ser ikke ut til å være en økende trend. Enkelte muskel/skjelettskader har det vært, men i overraskende liten grad med tanke på det eksplosive og kraftfulle bevegelsesmønsteret mange ches oppviser. Variasjonen i skadetyper tyder på at dette er reelle skader og ikke degenerative lidelser.

Arvelige øyesykdommer er det lite av og i den siste femårsperiode har det ikke vært noen tilfeller som har hatt betydning for enkeltindividet.

Det finnes flere gentester tilgjengelig. Den mest aktuelle er prcdPRAtesten ved Optigen. Denne er utviklet og forbedret ved hjelp av ACC. Den erstatter ikke øyelysing, som etter anbefaling fra autoriserte øyelysere bør skje regelmessig.

Den øyesykdommen som oftest har vært diagnostisert i Norge har vært små fortetninger i øyets linse, såkalt bakre polkatarakt. I alt er denne tilstanden diagnostisert på 9 hunder av 176 undersøkte, men dette er få tilfeller og av de som har vært berørt har de aller fleste (sju) ikke hatt kliniske symptomer. Noen av de som har fått diagnosen er fulgt opp over flere år og det er knapt konstatert utvikling i tilstanden. Noen har vært frilyst i mange år, men fått diagnosen i høy alder, 10 og 12 år gamle.

Progressiv retinal atrofi (PRA) eller arvelig blindhet som følge av netthinnesvinn er en annen øyesykdom av betydning. PRA var den store bremsen i starten på 80-tallet da det første tilfellene ble oppdaget. Og jakten på bærere av sykdommen var ikke lett, da sykdommen er recessiv og de som ble diagnostisert i Norge var gamle før de fikk diagnosen. Med god hjelp av raseklubben i USA ble det i rekordfart utviklet en markørtest, og etter hvert ble selve genet funnet. Dette gjorde at bærere kunne brukes i avl, da mot en som ikke hadde genet. På denne måten kunne en i teorien slippe å snevre inn avlsbasen mer enn høyst nødvendig, men dessverre har det vist seg at ikke-bærere likevel er mest «populære» slik at denne effekten nok ikke er påfallende til stede. Den viktigste konsekvensen av testen er at i dag blir det knapt født chesapeakeer som kan bli blinde av denne varianten av sykdommen PRA. Det er viktig å vite at gentester ikke erstatter jevnlig øyelysing.

Degenerativ Myelopati (DM) og Exercise Induced Collapse (EIC) er to sykdommer som en i USA de siste årene er blitt klar over at ches i varierende grad også er bærer av. DM gir svakhet og etter hvert totallammelse av bakpart og affiserte dyr er som regel godt voksne. EIC kan ramme unge hunder, og symptomer er kollaps/kramper når aktivitetsintensiteten er høy. I Norge er så vidt vites ingen hunder diagnostisert med hverken DM eller EIC. Det finnes gentester for begge.

Hva gjelder epilepsi er det flere forskningsgrupper som jobber med å finne ett eller flere gener som gir denne sykdommen. Spesialklubben i USA er spesielt flinke til å bidra med gener til forskningen. Det vil nok likevel ta noe tid før genene er identifisert og man kan utvikle tester da det ansees være flere gener innblandet i sykdomskomplekset.

Det er rapportert om enkelte tilfeller av kroniske mage/tarmproblemer samt allergiske hudlidelser. Enkelte unge hunder har hatt misdannelser i urinveger og er tidlig blitt avlivet på grunn av dette. Urinveisinfeksjon hos tispervalper er også kjent.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Det er lav forekomst av reproduksjonsproblemer, men det har vært enkelte tilfeller av primær vevssvekkelse med påfølgende keisersnitt. Få tisper har problemer under drectigheten, det er få tisper som ikke blir drectige etter parring/inseminering og aborter hører til sjeldenhetene. Inseminering med fersk og frossen sæd har stort sett gitt gode resultater. De aller fleste tispene er prima mødre og valpene er svært levedyktige og livskraftige.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Både på kort og lang sikt er det et mål at den svært gode helsetilstanden opprettholdes. Dette innebærer bl.a. at man søker å bevare den genetiske variasjonen som finnes og ikke snevre denne inn. Det er ønskelig med flere valper på valpelisten, slik at de som er interessert i rasen har ett reelt valg om å kjøpe sin hund i Norge. Helsesituasjonen i Norge og i andre land følges med på.

Prioritering og strategi for å nå målene

I arbeidet med å bevare god helse og genetiske variasjonen, vil kartlegging og dokumentering være viktig, ved eksempelvis å gjennomføre ulike typer helseundersøkelser. Et sentralt diagnoseregister hadde vært nyttig, men slikt finnes dessverre ikke i Norge. I avlen vil prioriteringen være å heller få færre kull pr hund, men samtidig få flere hunder i avl. Dette er fra et ståsted viktigere enn repetisjon av kombinasjoner. Det vil også være viktig å unngå at slektskapet mellom individene blir for stort. Dette er bevaring av genetisk variasjon i praksis. For å få til dette er det på treff og samlinger viktig å jobbe med informasjon slik at flere kan få historisk innsikt og interesse for rasen også i nordisk og internasjonal sammenheng. Det er viktig å bevisstgjøre om at det ikke er bare de store stjerner som kan gå i avl. Et annet moment er at også de som har hunder med gode resultater i ulike sammenhenger bør kunne stille sin hunds gener til disposisjon. Mange er litt for godt informert over hvor mye arbeid det er å ha et valpekull og derfor ønsker de gjerne ikke dette. En oppgave blir å minne disse om alle gledene og samtidig bidraget dette gir til populasjonen. Få flere eiere til å planlegge og gjennomføre ett kull på sine tisper. Avholde rasetreff/samlinger. Oppfordre til helse undersøkelser og tilrettelegge for egne helseundersøkelser. Bevare genetisk variasjon; dvs ikke la slektskapet mellom individene bli større.

Det vil i 2013 bli gjennomført en ny helseundersøkelse i USA, pr dd er det ikke noe info om denne på klubbens hjemmeside. Raserådet følger med på hva som skjer ang denne.

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Chesapeake Bay Retrievere har motor og stor arbeidsvilje, de er gode markører og har usedvanlig god hukommelse og stor minnekapasitet. Chesapeake er meget pasjonerte vannhunder, viljen til å gå i vann er stor og god.

WD programmet er en spesiell prøveform kun for chesapeakes, og prøvene arrangeres helt likt hvor enn i verden det blir gjennomført. I Norge har de vært gjennomført en slik en gang på 80 tallet. Ellers har vi hengt oss på det som skjer i Sverige og til dels i Danmark. I Norge er det B-prøvene som har vært målemetoden på jaktlige egenskaper, og tall fra Dogweb kan underbygge deltagelse og resultater her. Dessverre er det kun manuelle oppstillinger herfra som kan dokumentere dette, se raserådets årsrapporter, samt vedlegg om prøvereglementet til WD/WDX/WDQ.

Chesapeaken er en arbeidshund, det kommer virkelig til syne når en ser det store antallet hunder som deltar på jaktprøver, offisielle og uoffisielle, praktisk jakt samt til ettersøk. Det har vært en god del chesapeakes som har deltatt på B prøver de siste årene, i alle klasser. I tiårsperioden har det også blitt tre norskregistrerte jaktchampioner hvorav en også er svensk jaktchampion, og alle tre er Internasjonale utstillingschampioner. I de siste år norsk A-prøvedeltagelse i Danmark endt med svært godt resultat for de som har deltatt. Prøveformen working test har hatt god deltagelse av norske hunder, og resultatene her har også gjennomgående vært svært gode. Disse er ikke blitt sentralt registrert.

Årlig har treningssamlinger i inn og utland hatt besøk av ivrige cheseiere, både arrangementer i regi av klubber, men også private. De årlige svenske rasetreff har hatt god deltagelse fra norske hunder, og i løpet av de ti siste årene har det tre ganger vært norskregistrert svensk chesmester, dvs vinner av finalekonkurransen der alle de som har bestått WD/WDX/WDQ har

rett til å delta i. (Norske hunder er med i beregningsgrunnlaget for utarbeidelsen av svenske RAS)

Det må heller ikke glemmes den store andelen av norskfødte chesapeakeer som har gjort og fortsatt gjør tjeneste i den frivillige redningstjenesten. Det er et svært høyt antall chesapeakeer i Norske Redningshunder, og til dette arbeidet er de spesielt godt egnet i og med sin store arbeidslyst og gode utholdenhet. Norske chesapeakeer har også vært tjenestehunder i politi og tollvesen, benyttet som ettersøkshund etter skadeskutt vilt og til mange andre allmenntilgittige formål. Chesapeakeen har også vært forsøkt som førerhund for blinde, men så vidt vites har ingen vært i tjeneste i Norge.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Norsk rasestandard: Kvikk og glad, intelligent uttrykk. Modig og arbeidsvillig, våken, intelligent, god nese, glad i vann. Hengiven og påpasselig. Det legges stor vekt på mentale egenskaper. Skyhet og aggressivitet er ikke ønskelig.

I 2009 gjennomførte 8 chesapeakeer mentalbeskrivelser (MH) i Sverige (se NKK's nettsider). Hvis vi tar utgangspunkt i at antall levende individer i Norge på tidspunktet var 100, utgjør de testede individene 8 % av populasjonen. Mentalbeskrivelsen består av flere momenter som tar sikte på å beskrive hundens reaksjoner på ulike situasjoner. Reaksjonene kategoriseres i 10 adferdsområder: Vilje til kontakt, vilje til å leke, jaktlyst, vilje til å gripe en gjenstand, interesse, nysgjerrighet, aktivitet, redsel, trusseladferd og reaksjon på skudd. Viktig gjennom hele mentalbeskrivelsen er hundens evne til å avreagere og gå videre etter en opplevd situasjon. De gjennomsnittlige resultatene viser at individene som ble beskrevet i 2009 oppfyller rasestandarden og underbygger den praktiske erfaringen om at chesapeake er en meget egnet brukshund både innenfor jakt og andre områder.

Tabell 8 viser gjennomsnittlige resultater hos chesapeake mentalbeskrivelse 2009 fordelt på hovedkategorier av adferd vist under mentalbeskrivelsens momenter

KONTAKT markeres med gult LEK markeres med rosa JAKT markeres lysegrønt GRIPE markeres mørk grønt INTERESSE markert i lys blått
 NYSGJERRIGHET markert i mørk blått AKTIVITET markert i oransje SKUDD ingen markering REDSEL markert i grå TRUSSEL markert i brun

1 a KONTAKT-hilse Tar kontakt selv eller besvarer kontaktforsøk = 3,7	1 b KONTAKT-hilse Følger villig med. Engasjerer seg i testlederen = 3,5	1 c KONTAKT-håndtering Aksepterer. Svarer med kontaktaferd = 3,5	2 a LEK1-Lekelyst Startar raskt, leker aktivt = 3,8	2 b LEK1-Gripe Griper direkte med hele munnen = 3,6	2c LEK1-gripe og drakamp Griper, drar imot, men slipper og tar nytt grep. Alt. tygger = 3,3	3a2 JAKT-Forfølgelse 1 = 1,3
3a2 JAKT-Forfølgelse 2 Startar eller springer sakte. Kan øke farten. Fullfører = 3,3	3b1 JAKT-Gripe 1 = 2,2	3b2 JAKT-Gripe 2 Griper nølende eller etter en stund = 2,7	4 AKTIVITET Er oppmerksom og i hovedsak rolig. Enkelte aktivitetsforhøyelser = 2,8	5a AVST.LEK-Interesse Interessert. Følger figuranten uten avbrudd = 2,9	5b AVST.LEK-trussel/agresjon Viser ikke trusseladferd = 1,2	5 c AVST.LEK-Nysgjerrighet Går frem til den skjulte, men snakke figuranten = 3
5d AVST.LEK-lekelyst Leker, kan gripe forsiktig, drar ikke imot = 2,8	5e AVST.LEK-samarbeide Blir aktiv, men avbryter = 2	6a OVERRASKELSE-redsel Gjør unnamanøver uten å vende blikket bort = 2,7	6b OVERRASKELSE-trussel/agresjon Viser ingen trusseladferd = 1,4	6c OVERRASKELSE-nysgjerrighet Går frem til kjeledressen når føreren står ved siden av = 3,1	6d OVERRASKELSE-gjenstående redsel Liten bue eller tempoveksling ved noen av passeringene = 1,7	6e OVERRASKELSE-gjenstående interesse Stopper opp. Lukter eller titter på kjeledressen ved en anledning = 1,8
7a LYDFØLSOMHET-redsel Kryper sammen og stopper = 2,3	7b LYDFØLSOMHET-nysgjerrighet Går frem til skrammelet når føreren har gått halve distansen = 3,8	7c LYDFØLSOMHET-gjenstående redsel Ingen tempoforandring eller unnamanøver = 1,3	7d LYDFØLSOMHET-gjenstående interesse En liten bue eller tempoveksling ved noen av passeringene = 1,6	8a SPØKELSE-trussel/agresjon Viser enkelte trusseladferd = 1,9	8b SPØKELSE-kontroll Kontrollerer og/eller handler mot begge spøkelsene. Kortere avbrudd = 3,7	8c SPØKELSE-redsel Oppholder seg i hovedsak foran eller ved siden av fører. Noe avstandsregulering = 2,4
8d SPØKELSE-nysgjerrighet Går frem til fig. når fører står ved siden av = 3	8e SPØKELSE-kontakt med fig. i spøkelsesdrakt Besvarer kontakten fra fig. = 3,4	9a LEK 2-lekelyst Startar raskt, leker aktivt = 3,7	9b LEK 2-gripe Griper umiddelbart med hele munnen = 3,6	10 SKUDD Avtagende kontroll under lek/passivitet. Deretter uberørt = 2		

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Et hovedmål for rasen er å bevare de gode jakt - og bruksegenskapene samt å bevare dualpurpose egenskapene til chesapeakeen. Man bør stimulere til at flest mulig gjennomfører mentalbeskrivelser eller lignende samt deltar på B-prøver, WD prøver og working test.

Prioritering og strategi for å nå målene

Kortsiktig er det planlagt gjennomført en ny Mentalbeskrivelse av norske chesapeake våren 2014. i MH's hjemland Sverige. Raserådet kommer til å følge med på hva som skjer i Sverige angående mentalbeskrivelser. Funksjonsbeskrivelse Retriever (FRB) ble nylig innført i Sverige, men er svært prematurt og i en prøveperiode. Følge med på utvikling i våre naboland samt opprinnelsesland og adoptere hensiktsmessige tiltak når tiden er moden for dette.

Raserådet mener veien for å nå målene om å bevare jakt – og dualpurposeegenskapene både på kort og lang sikt, er å arrangere treningssamlinger og treff hvor man vektlegger aktiviteter som kan stimulere og motivere til fortsatt aktivitet med sine chesapeakees. Et litt mer langsiktig mål er å arrangere WD/WDX /WDQ prøver også i Norge.

Atferd

Atferdsproblemer

At rasen er både egenrådige og intense, men samtidig sensitive og myke, kan føre til at enkelte hunder misforstås og dette kan gi utfordringer. God kunnskap om hvilke utslag de rasetypiske trekkene kan gi kan derfor være fordelaktig når man skal ha chesapeake. Ches kommer til sin rett når hundefører er rolig og avbalansert og sikker på seg selv, en chesapeake blir lett farget av sin fører.

Noen chesapeaker kan ha en tendens til å vokte på det som de anser som sitt. Hos andre individer er vaktlysten ikke synlig. Som i andre raser finnes det individer som ikke fungerer optimalt sammen med sin eier til tenkt bruksområde og som hos andre raser har dette sammenheng med opplæring og treningsmetoder, både mengde og type. Belønning av riktig adferd har større effekt på chesapeake enn straff av uønsket adferd, positiv forsterkning virker godt! Når dette er sagt, må det understrekes at konsekvente og rettfærdige grenser må settes da chesapeake er en intelligent og viljestærk hund som kan gi seg selv oppgaver som ikke alltid er ønsket av deg. Det finnes hunder som er svært myke og til dels engstelige, men dette er ikke et gjennomgående trekk og samsvarer ikke med rasestandard. De fleste chesapeaker i Norge bor i barnefamilier og er velfungerende familiehunder i tillegg til å være jakt-, bruks- og sportshunder.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Informere potensielle valpekjøpere godt om hva en chesapeake er rent mental, samt hjelpe til når utfordringene kommer. Få flere avlsdyr til å gjennomgå MH eller tilsvarende slik at man får en god oversikt over og kontroll på mentaliteten slik at avlen kan understøtte den rasetypiske mentalitet og adferd og unngå skyhet og aggressivitet.

Prioritering og strategi for å nå målene

Invitere til årlige rasetreff samt treningssamlinger og tilby kollegahjelp, dvs henvise til ressurspersoner innen de områder cheseiere opplever behov for hjelp. Oppfordre til mental- og funksjonsbeskrivelser samt være med på å arrangere slike.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Det første året raserådet fikk anledning til å avholde offisiell utstilling 20.6.1998 var det 45 katalognumre og 31 stambokførte resultater. Ellers er det sjelden mange ches på de vanlige utstillinger. Rasearrangementene generelt har gjerne større deltagelse, men over ti hunder er sjelden, det finnes utstillinger der rasen ikke er påmeldt med noen eksemplarer.

Det er flere farger og fargekombinasjoner som godtas nå enn før, selv om standarden ikke er endret. Tre farger gjelder, brun, sedge og deadgrass, men dette beskriver egentlig ikke godt nok det store fargespekteret som eksisterer. I tillegg er det ikke like lett å se på en valp hvilken farge den kommer til å få som voksen. Det er ikke diskvalifiserende å ha maske eller sjatteringer i samme farge. Pelsen skal være tett vannavstøtende og med god underull.

Balanse i vinkler foran og bak er viktig. Bakparten skal ha nødvendig styrke. Helheten er viktigere enn enkelt detaljer.

De fleste hunder er very good eller eksellente typer, og mange ck blir utdelt. Spesielt kvaliteten på tispene har vært god. En del variasjon i utseende er det, men kvaliteten jevnt over er god jamfør de uttalelser eksteriørdommere fra rasens hjemland har kommet med. Tall fra dogweb er angitt i raserådets årsrapporter og støtter dette inntrykket.

Overdrevne eksteriørtrekk

Det finnes hunder som er for store, men disse har likevel kommet høyt på premielistene. Motsatt er det hunder som dommere mener er for små, men som holder seg godt innenfor standard, som blir uforholdsmessig trukket i bedømmelse. Det finnes hunder med lang pels, også i Norge. Kvaliteten på den kan være god, men den kan også være glissen og ufunksjonell. Det finnes også hunder med hvitt på større deler av kroppen enn tillatt. Ellers er det knapt eksteriøre trekk som ønskes overdrevet, det meste skal være middels eller passe på en ches.

Manglende pels på innsiden av lårene og buken er ikke ønskelig, da huden trenger beskyttelse også der på hundens «ville» ferd gjennom naturen! Det har stort sett vært en positiv utvikling angående pelskvalitet på rasen i Norge.

Utfordringer: Ingen spesielle i Norge annet enn at deltagelsen er lav. Tendens til lang pels holdes øye med, det finnes gentest som kan avklare bærerstatus.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Kortsiktig: Få flere til å delta på utstillinger, fortrinnsvis klubbens egne og tilrettelegge for innbydelse av rasespesialister.

Langsiktig: Jobbe for enda mer rettferdig bedømmelse gjennom dommerutdanning og konferanser samt invitere dommeraspiranter og ferdige dommere med nysgjerrighet på rasen til treff med utstillinger.

Man vil jobbe for å få endret oversettelsen av standarden eventuelt med tilleggskommentarer; Det er ikke tillatt å amputere tær i Norge og etter vår mening kan ikke hunder med ekstra tær/ulveklør derfor diskvalifiseres på grunn av dette. Man vil jobbe for å få de nordiske kennelklubber til å harmonisere sine standardoversettelser, og få FCI til å endre sin da den på enkelt punkter ikke stemmer med standarden i opprinnelseslandet.

Vedlegg: dommerkompendium

Prioritering og strategi for å nå målene

Tilrettelegge for offisielle utstillinger på treff og samlinger som arrangeres, ha sosiale rammer rundt arrangementene som innbyr til deltagelse. Oppfordre dommere til bruk av målestav. Oppfordre til også å delta på andre lands rasearrangementer som ofte inneholder offisielle utstillinger.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Kortsiktig: Årlige samlinger med treninger over flere dager, rekruttere nye raseentusiaster og beholde de vi har slik at de fortsetter å foretrekke vår flotte rase. Uten mennesker som vil og kan; heller ingen hunder.

Langsiktig: Innføre WD/WDX/WDQ, og øke deltagelsen på jakt og utstilling, oppfordre flere tispeeiere til å benytte sin tise i avl samt initiere helseundersøkelser

Plan for videre arbeid i klubben

Opprettholde den gode kontakten og tonen som finnes i rasemiljøet.

Spre informasjon ved å bygge opp hjemmesidene til å inneholde aktuell informasjon.

Benytte Retrievernytt og andre fora til informasjon.

Oppmuntre til deltagelse på treningssamlinger, prøver, tester, beskrivelser og utstillinger.

Tilrettelegge for en større gjerne nordisk undersøkelse som inneholder informasjon om fysisk og mental helse.

Tilrettelegge for sosiale og informative treff/samlinger /kurs/funksjonsbeskrivelser

Følge med på hva som skjer i opprinnelsesland og land vi har samarbeid med, funksjonsbeskrivning retriever (FBR) i Sverige er spesielt interessant og løpende å vurdere norsk implementering av FBR.

Henvisninger

"Chesapeake Bay Retriever». Oppgave som del av dommerelevarbeid januar 2000, Britt Elise Hjortnes Wold

«Dommerkompendium» utarbeidet av Margunn Tvedten, Ragne Åstorp og Britt Eli Hjortnes Wold i 1995.

MH beskrivelse gjennomsnittlig score 2009

Resultater helseundersøkelse 2013/2014

Raserådes årsrapporter

Prøvereglement for WD/WDX/WDQ

Henvisningene over ligger som nedlastbare lenker på <http://www.retrieverklubben.no>

Kildehenvisninger

"Retriever håndboken"3. utgave. 2003 LAILA DYSJELAND

WD/WDX/WDQ prøvereglement finnes på <http://www.amchessieclub.org/>